

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristotine petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Gg. naročnike, katerim je koncem tega meseca naročnina potekla, prosimo, da jo o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta	6 gld. 50 kr.
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec,	
30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta	8 gld. — kr.
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravištvu „Slov. Naroda“.

Deželni zbor kranjski.

(VII. seja dne 26. septembra 1882.)

Galerija je jako polna občinstva.

Dr. pl. Schrey poroča v imenu finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za leto 1883 in stavi sledeče nasvete:

1. Proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1883 v potrebnosti 204.603 gold. v dohodkih 19.793 gold. tedaj v primanjkljaji 184.810 gold. se odobri.

2. V pokritje tega primanjkljaja pobirala se bode 1883. leta 17% priklada na celo predpisano svoto vseh neposrednih davkov, tedaj zlasti od rednega zneska z vsemi cesarskimi prikladami vred, pri hišnorazrednem in pri davku od hišnih najemščin, pri pridobitini in pri dohodkarini, izvzemši vse predpisane davke mesta ljubljanskega.

3. Deželnemu odboru se naroči, pridobiti sklepu pod točko 2. Najvišjega potrjenja.

4. Deželnemu odboru se naroči, naj gleda na to, da se normalno-šolski zaklad osvobodi plačila remuneracij za verski pouk na več ko trirazrednih ljudskih šolah in naj v tej zadevi ob jednom, ko predloži eventuelno dotični postavni načrt, poroča o tem deželnemu zboru.

5. Deželnemu odboru se naroči, da se s c. kr. deželnim šolskim svetom pomeni o tem, da se pričetkom šolskega leta 1883/84 odpuste na ljudskih šolah v Kranji in Rudolfovem obrtni učiteljice.

6. Naznanila v poročilu deželnega odbora, kolikor se tičejo ljudskega šolstva, vzemó se s tem na znanje.

Prične se o teh predlogih generalna debata.

Prvi se oglasi poslanec Klun, kateri proračun po številkah premetuje in dokazuje, kako je zadnjih pet let, kar gospoduje nemška gospoda v deželnem zboru, naraščal vsako leto primanjkljaj normalno šolskega zaklada. V teh petih letih je narastla potrebnost za 26.000 gold. in primanjkljaj za 23.000 gld. in to vsled tega, ker se je rodil in počel delovati „antikrist“ kranjskega šolstva, nemški „Schulverein“.

Primanjkljaj pa je deželni odbor v svojej predlogi vse drugače preračunal nego finančni odsek, in prava številka za 1883. l. je 192.930 gld. Kam pride kranjska dežela, če bode tako hitro naraščala potrebnost za normalno-šolski zaklad, kje bode revna dežela dobila toliko denarja? Če pojde tako naprej, treba bode skoraj povišati 17% doklado, katera je naložena na vse davke za normalno-šolski zaklad, in davkoplačevalci, kateri so itak silno obloženi z dokladami za deželni zaklad, za potrebe občin in cest, kateri bodo morali vsled po nemškej večini sklenjene postave odkupiti sedaj še biro duhovnikov, bodo morali tudi še povišano doklado za normalno-šolski zaklad plačevati. Prišlo bode tako

daleč, da bomo imeli povsod krasna šolska splotja, zraven pa raztrgane bajte prebivalcev, ljudstvo pa bode od gladi in siromašnosti konec jemalo. Govornik potem natančno prerešeta posamezne oddelke normalno-šolskega zaklada in kaže, kako sta se deželni odbor in finančni odsek trudila, zakriti prave številke in kazati vso drugo neresnično podobo finančnega stanja. Finančni odsek se hoče otresti remuneracij za verski pouk, akoravno še sam ne ve kako; opustiti hoče obrtne učiteljice za Novo Mesto in Kranj, akoravno sili isti pouk hrbovskim otrokom, katerim čisto nič potreben nij, in izdaje novce za to, mej tem, ko je za mestne otroke jako potreben tak pouk. Tako povsod išče pri malih svotah kaj prištediti, da se more po nemškem pregovoru reči: „Wozu denn in die Ferne schweifen, das Gute liegt so nahe“, kajti prištedilo bi se lahko veliko pri kamniškej šoli, katera bode veljala uže zdaj 2000 gld. vsako leto, prejšnja, oskrbovana po oo. frančiškanih, veljala je komaj 200 gld. Izbrisalo bi se lahko tistih 500 gld., kateri so določeni za nemški pouk na ljudskih šolah. Če pojde tako naprej, je šolski „krach“ tudi na Kranjskem neizogibljiv. Okončevaje, reče govornik: „Vi imate moč in sklenete kar hočete, Vaša je pa tudi polna odgovornost za Vaše sklepe, s katerimi tirate deželo v denarni propad.“

Dr. Schaffer govori theatricalno, a popolnem brez zveze in brez pravega jedra. V Kamniku, to smo povzeli vender le malemu govorčku, so se morali odpraviti frančiškani, da so se upeljale zakonite razmere („gesetzliche Zustände“); 500 gld. za neobligatni pouk nemškega jezika na slovenskih ljudskih šolah pa so njemu le „bagatela“. Jeden nemških prijateljev dr. Schafferja je opazil po končanem govoru: „Na, der Dolfi wird immer matter!“

Poročevalec dr. pl. Schrey trdi, da, če se izda mnogo več za šolstvo, ima le narodna stranka korist, kajti izdaje se za slovenske ljudske šole. Kar

LISTEK.

Maziljena pisma.

I.

Gospod urednik! — Ko bi Vi tako-le konec leta na čelo listu, jednako „Ljubljanskemu Zvonu“, napisali kakor kake „litanije“ imena vseh pisateljev, sodelujočih pri Vašem listu, bi tudi listkarjev ne bilo malo, bodi si dobrih ali pa slabih, pri katerih imenih bi potem verni slovenski narod odmoleval iz globočine svojega srca: „Odreši nas jih, o Gospod!“

Če je temu tako, čemu sem se pa še jaz oglašil, porečete, — toda oprostite! Jaz sem idejalist, in ne morem si kaj, da bi vsaj trem naših svetnikov-listkarjev ne pokadil z zasluženim kadilom. Prvi je preoriginalni naš Spec-tabilis, s katerega „molitvicami“ se jaz čez vse rad „posladkam“. Obljubil nam je, da nam bo za to leto napisal trinajst „domačih pogovorov“, a zadnji čas je tako priden, da imamo še kaj več od njega pričakovati. No, saj ima sedaj „vakance“, torej časa obilo in zima pa

tudi nij daleč, da nam zopet začne pridigovati „izza peči“. Drugi je Prostoslav Kretanov (po imenu soditi, biti mora to „ta prvi Slovenec“). Letá podoben je pravemu amerikanskemu kupcu, kateri ima vse v zalogi, od šivanke do najtežjega voza. In ta Kretanov ogledoval je najprvo po Spodnjem Štajerskem nemške napise nad prodajalnicami, potem poskušal razna vina itd. in sedaj spravlja nam na dan, kakor kak star zgodovinar, vse nemške, slovenske in Bog vedi kake še stare citate in verze, češ, da mej slovenskim narodom popolnem ne zapadejo pozabljivosti. In kar je najprijetnejše pri njegovih spisih, da nam tako živo in občutljivo opisuje mraz, — sedaj o pasjih dnevih, ko je posebno tu pri nas v Ameriki res prava pasja vročina. In mene o takej vročini pri Kretanovih spisih kar mraz trese, in to tukaj dobro dene. In tretji moj listkar Bolhobèr, ta se mi zdi obžalovanja vreden. Išče svojega strijčka tu v Minnesoti in ondi v Missouri, in od tu do Missouri je malo dalje, ko od Ljubljane do Golovca. Kakor hitro sem prebral prvo Bolhobèrovo pismo in izvedel, da ne ve za svojega strijčka, napotil sem se iskat ga jednako Bolhobèru, ko je

šel po vseh ljubljanskih prodajalnicah iskat demokratičnega olja, da bi mazilil slovenske pesnike, a vse zastoj, Bolhobèrovega strijčka tudi jaz nijsem našel. Izmisli sem si zvijačo; staviti sem dal v amerikanske časnike: „Bolhobèrov strijček vabi se, naj se oglasi tu in tu o zadevi neke dedščine.“ A tudi to nij zamoglo pripraviti trdovratnega strijčka do tega, da bi naznanil, je li v Minnesoti ali Missouru. Mož mora biti bogat, da mu nij dosti za kako dedščino, ali je pa umrl, če več ne živi.

Ker nij strijčka, da bi odgovoril Bolhobèru, zadnji torej tudi ne bode zvedel, kje bi dobil demokratičnega olja, da bi mazilil slovenske pesnike. To bi bila lepa reč, da bi vsak vedel, v katerej „štacuni“ se dobi takovo olje in bi šel tja, ga kupil za 2 kr. in mazilil samega sebe in bi bil pesnik, in potem bi bilo pesnikov še več, kot listkarjev. Če pa hoče Bolhobèr po vsej sili izvedeti, kje bi se dobilo takovo demokratično olje, obrne naj se naravnost do Lipe-ta, a ne kadarkoli, temveč le takrat, kadar se g. Lipe poniža raz svojih nadoblačnih regijonov doli na nemaziljeno zemljo, mej „zadevanje ob svet“. — Sicer imamo v Ameriki obilo olja demokratičnega,

se tiče prerokovanja g. Kluna, nijma v tej zadevi do njega mnogo zaupanja, ker mu je s prerokovanjem uže jedenkrat izpodletelo. Potem neizmerno hvali delovanje nemškega „Schulvereina“, kateri dela šole tam, kjer jih do sedaj nij bilo, in ker tudi duhovnov primanjkuje, dobivajo tako otroci v šoli tudi pouk v krščanskem nauku. Da se je frančiškonom odvzel pouk v ljudski šoli v Kamniku, bilo je potrebno, kajti odnošaji bili so nepostavni. (Klici: Zima! Zima!)

Poslanec Svetec vsoja se vprašati dr. pl. Schrey-a kot načelnika ljubljanske „Ortsgruppe“ nemškega „Schulvereina“, naj mu pojasni, je-li od strani nemškega „Schulvereina“ šola v Maverlu zagotovljena; sicer je nepotrebno, da se stavi plača 450 gld. za učitelja na tej šoli v proračun. Govornik dvomi o tem, kajti ako se bode slovenski jezik učil na tej šoli kot obligaten predmet in se ga bodo morali učiti tudi nemški otroci, je s tem ravnano proti §. 19 osnovnih državnih postav, po katerem se ne sme nikdo k učenju kakega drugega deželne jezika siliti. Nemci sicer to postavno določbo prav radi ignorirajo, kadar jo je treba obravnavati na Slovane, a zase čuvajo jo jako skrbno. Neverjetno je tedaj, da bi bil nemški „Schulverein“ pri tej določbi odstopil hišo v last občini, in govornik prosi pojasnila o tej zadevi.

(Dalje prih.)

O potrebi narodnih meščanskih šol na Kranjskem.

(Dalje.)

Zdaj pa nekoliko o potrebi dekliške meščanske šole v Ljubljani.

Deklic je gotovo toliko v Ljubljani, kolikor dečkov. Poslednji imajo na razpolaganje poleg dveh mestnih šol tudi vadnico, potem pa še gimnazijo, realko, Mahr-ovo in Waldherr-jevo privatno šolo. Kaj pa deklice? Ženska vadnica ima malo deklet, morebiti ne desti nad sto, dekliška šola pri sv. Jakobu jih nijma dosti čez 300, torej bi moralo katic 1000 deklet k nunam v šolo hoditi. O uboge nune, o ubogi otroci!

Ali morejo slabotne ženske toliko žive mladine v red devati, dobro poučevati in lepo vzrejati? Ali imajo dovolj prostorov za toliko deklic? Nijso mi dovolj znane razmere o tej šoli, ali toliko pa smem trditi, da sta dve mestni dekliški šoli za Ljubljano veliko premalo — in da ona treba še jedne, in to zlasti meščanske dekliške šole. Tudi naše slovenske ljubljanske deklice se morajo namreč nekoliko več izobraziti, nego je to v navadni ljudski šoli mogoče. In ta izobrazba se mora vršiti v slovenskem jeziku. V domoljubnih krogih čujemo pogostoma pritožbe, da naše izobraženo ženstvo ne mara čisto nič za slovenščino, in toži se, da dokler matere ne bodo govorile z deco naše pravilne slovenščine, nij še naš narodni obstanek dovolj zagotovljen. Nemškovanju našega ženstva bile so res

šole krive, kajti vse dekliške šole in vse klošterske učilnice, vsi privatni zavodi dekliški bili so nemški. Ženstvo pa hrepeni navadno, zlasti v mladosti še bolj po napredku in omiki, nego moška mladež. Zato vidimo, da veliko ljubljanskih deklet hodi najprvo v mestne (nunske) šole, katere dovršé v 4 ali 5 letih, potem pa hrepené še po višji izobrazbi, katero najdejo nekoliko v zasebnih zavodih, nekoliko v ženski preparandiji. Toda v prvih se je le premožnejšim mogoče dalje omikati, a v preparandijo je ustop deklicam le vsako drugo leto dovoljen, in še takrat se stavijo ovire. Iz vsega tega se razvidi, da nijmajo ljubljanske deklice pravega zavoda za nekoliko večje izobražanje, zlasti pa jim manjka narodne šole slovenske, katere si narodnjaki v interesu naše narodnosti, ki je v tako ozke zvezi s pravo omiko, tako srčno želimo. Soslednja naša mesta so v tem na boljšem: Gradec ima 2 dekliški meščanski šoli in še dekliški licej, Zagreb ima „višjo djevojačko školo“, Celovec ima za deklice meščansko šolo. Ko je bilo ministerstvo v Celovci odpravilo žensko učiteljsko, koj so se Celovčani o tem pogovarjali, da bi si osnovali drugo višjo žensko učilnico, katera bi odpravljeno učiteljsko nadomestovala. S kakim vspehom, nij mi znano. Osnovanje dekliške meščanske šole bi se ve da stalo ljubljansko mesto več stroškov, nego ustanovitev jednake učilnice za dečke. Dočim bi deška šola te vrste nastala nekako le iz predrugačenja in podaljšanja II. petrazredne mestne šole, bila bi dekliška čisto nov zavod. Vender tudi za to bi učilnici po mojem mnenju ne trebalo novega poslopja za zdaj; zadostovali bi marveč za nekaj časa prostori v reduti.

Pregovoriti mi je še o koristi in potrebi tri-razredne meščanske šole za dečke v Idriji. — Idrija je v poslednjih letih v marsičem napredovala. Pri rudokopu in pri izdelovanju živega srebra vidiš take napredke, da se temu dovolj načuditi ne moreš. Napredek ti kaže v obče celo mesto. Nove stavbe, lepe hiše, katere stavijo deloma rudnik, deloma zasebniki, so očiten dokaz napredovanja. Isto tako govori živahnejša kupčija, da koraka prebivalstvo v duhu časa naprej. Posebno lepo se pa razcvita obrtnija s čipki ali zobci (špice), katera daje ženstvu idrijskemu nekako takih zaslužkov, kakoršne imajo navadni moški. V Idriji, od koder se ta obrtnija v najnovejšem času tudi po bližnjih in daljnih gorah razširjuje, izdelujejo se uže take čipke, da konkurirajo s českimi izdelki; zato se pa tudi izvažajo ta idrijski produkt ne samo v Beč, Prago, marveč tudi na Nemško, Rusko itd. Celó v Ameriko so uže šle idrijske špice.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. septembra.

„Narodnim listom“ se poroča z Duajaja, da se **baron Pretis** ne bo mogel vzdržati dolgo

na svojem mestu ko tržaški namestnik, ker nij zna pridobiti zase slovanskega življa, kateri nij samo v večini, ampak je tudi najgotovješe poroštvo za primorske pokrajine avstrijske. Sedanje stanje je glavni vzrok irredentističnemu mišljenju bogatašev in velikih trgovcev, o čemer so se ministri prepričali iz celega reda demonstracij, ki so se godile mej cesarjevo navzočnostjo v Trstu. Začenja se razvideti, da je bila to neavstrijska politika, ko je država hotela poitalijančiti Slovane.

Iz **Prage**: „Politik“ izraža mnenje, da se česki poslanci v deželnem zboru ne bodo zadovoljili s tvarino, ki jo predlaga vlada, nego da bodo po izgledu galiskega in kranjskega deželnega zbora vzeli v obravnavo tudi narodnostna vprašanja.

Vsi česki listi se pritožujejo, da je zboru odmerjen tako kratek čas. — „Pokrok“ pripoveduje, da je novi rektor nemške univerze dr. Hering od pustil iz službe vodjo vseučilišne pisarne dr. Bursik-a, ker se je le-ta branil oddati akte stare, nerazdeljene univerze novemu rektorju, nego je je hotel oddati le obema rektorjema skup. Česki rektor nastopi, kakor znano, svoje dostojanstvo še le s 1. oktobrom. — Ko v prvi seji českega deželnega zbora nastala je ostra kontroverza mej oberstlaundmaršalom knezom Auerspergom in poslancem dr. Kvičalo, ki je protestiral zoper to, da je nemški rektor dr. Hering došel v zbornico, predno se je rešila vladina predloga o virilnem glasu českega rektorja.

V **moravskem** deželnem zboru oddali so dr. Šrom in tovariši predlog o preureditvi volitvenega reda; po tem redu naj bi se volilna pravica razširila tudi na petakarje (ki plačujejo le 5 gld. davka) in v vsakem mestu naj bi se smelo voliti.

Vnanje države.

Francoska vlada je odredila povrnitev egiptovskih beguncev. Prvi transport (610 oseb) odšel je v ponedeljek, drugi odide v soboto.

„Reuterjeva Office“ poroča iz **Carigrada** v 25. dan t. m., da je Khedive z dovoljenjem Angleške ponudil Baker-ju paši misijon, da naj bi preustroji egiptovsko vojsko. Baker paša je prevzel ta posel.

Mej republikama **Chile** in **Peru** se je zopet unel strasten boj. Chili so bili posedli vse glavne notranje kraje v republiki Peru, ali nij jim bilo mogoče razpršiti guerillske tolpe, ki so se rekrutirale iz obubožanega in na pol zdívanega ljudstva. Taka drhal uničila je chilensko stražo v Concepcion del Canto. Chili so se zato strašno maščevali nad Peruanci. Boj postaja vedno krvoločnejši, kajti Chili ne priznajo te drhali za vojno stranko, ampak ravnaajo ž njo kakor z razbojniki; Peruanci pa odgovarjajo z jednako strogostjo in brezobzirnostjo.

Dopisi.

Iz **Gradine** v Istri 25. septembra. [Izv. dop.] Zadnjič ste omenili nekaj o hitrosti naših pošt. Dostaviti mi je še nekaj o tej stvari. Iz priložene zavitnice*) vidite, da je naslov povsem pravično in razločno napisan, da ne more boljše biti, a vender je potreboval list iz Tržiča (na Gorenjskem) v S. Lorenzo di Pasenatico v Istri celih 11 dnij. Iz Amerike v Evropo pride list v 7 dneh!

*) Dva taka zavitka doposlana sta nam v dokaz in na ogled. Ured.

a ta se pri vas ne drži; s takim oljem maziljeni smo le mi ameriški listkarji, od todi so pa tudi moja pisma maziljena.

Obžalovanja vredni gospod urednik! Lepo kopo listkarjev nakopali ste si na glavo in še vedno si jih nakopavate — in prav se vam godi, sami ste si krivi. Ko ste priobčevali „Nov“, bičali so Vas listkarji: Proč s tem dolgočasnim nihilizmom! In ko ste končali, vpili so: Hvala Bogu, dopolneno je! — In ko ste še priobčevali „Nov“, pisarili so Vam naročniki z dežele, da jim ugaja in da ga tiskajte vsak dan. In tiskali ste ga vsak dan, ne vem, ali listkarjem na ljubo, da ste bili preje gotovi z njim, ali na ljubo naročnikom z dežele, da so ga zamogli brati vsak dan. Gotovo je pa, da tačas, ko je bil v listu poleg romana še kak drug listek, bili so zadovoljni listkarji in naročniki, kajti na „lepo opravljene mize“ bilo je poleg tehničnih žganjcev s tropinami tudi kaj tacega, s čemer se človek „posladka“, kakor pravi Negoda z Golovca. In sedaj ste nam raz „lepo opravljene mize“ vzeli žganjce s tropinami in pustili nam samo „posladkarije“. Kako se bo tu nasitil nepokvarjeni želodec z dežele?

Ko bi bili Vi tudi maziljeni z ameriškim demokratičnim oljem, kakor mi Amerikanci, ne bi bili zadovoljni samo s tem, kar imate, ampak hoteli bi tudi zmiraj več imeti. In ko bi zmiraj več imeli, bi tudi več dajali. In če hočete zmiraj več imeti, morate tudi Vi prvi začeti.

Dober list mora imeti dober listek, in tak dober listek ima Vaš list, tega mu živa duša ne more ugovarjati. V dobrem listu je pa potreba dobrega romana, potem naj bo nihilističen ali makari demokratičen. Pritlične prostore prepustite patrijarhu Spectabilisu in Co. v „štant“, romanu pa prepustite tretjino ali polovico tretje ali četrte strani, ali pa natisnite roman v prilogo, katero navadno večjidel vsako soboto listu dodajate tako, da bo mogoče zložiti isto skupaj v format žepne knjige. To bo dobro za listkarje, za naročnike z dežele in dobro za Vas, ker boste vstregli vsem in še obilo novih naročnikov si boste pridobili.

Sedaj pa še nekaj iz Amerike. — Bil sem pred nekaj dnemi v Št. Pavlu. Mej drugim naletel sem na možicelna palčeka in suhega kot kovačev meh. Letal je sem in tja; za ušesom nosil je svinčnik, a

pod pazduho kupo časnikov. Na vprašanje povedali so mi, da je dvajset let star, 41 palcev dolg in da tehtja 45 funtov. „Ob svet se ne zadeva,“ niti ne piše „ljubimskih in ženitovanjskih pisem,“ niti nijma dveh pip, jedno za nedeljo in jedno za delavnik, in mož je vender urednik in lastnik nekega lista. Nikarte pa ne mislite, da je to kaka ameriška rasa, gola resnica je. Pozneje prišel mi je tudi list tega pritlikovca v roke. Imenuje se: „North-western Democrat“, in je tolike velikosti, da bi prav lahko vanj zavil njegovega lastnika. Čital sem ga, in jedna prvih ameriških rac, katero sem zasledil v listu tega z „demokratičnim oljem maziljenega“ pritlikovca je taka:

„V južnem delu države Floride, blizu mesta Wholomaka, nahaja se na samotnej pustinji neizmerno brezdno, „Devil's grave“ (hudičev grob) imenovano. Svet tam okolo je peščen in nerodoviten, in le malo kedaj zaide kak človek tja. Neko dekle, zapuščeno od svojega ljubimca, skočilo je v obupnosti v to brezdno, a obviselo na nekem vejevju za obleko, brez da bi si zamoglo pomagati. Vse vpitje in kričanje uboge obviselo bilo je zaman. Še le proti večeru

Iz druge priložene zavitnice vidite, da je različno pisano „Istria“, a list je šel vse jedno malo pogledat v Gradiško; ako Vam poštarsko ravnateljstvo ne verjame, pošljite mu priloženi zavitnici.

Iz zapadne Istre se poročajo žalostni glasi. Mej tem ko je prej velikanska suša ovirala rast turšice in drugih pridelkov, zdaj vsakdanji dež zavira trgateg. Ljudje so v velikih stiskah zavoljo grozdja. Dež skoraj brez prestanka lije, toča je na nekaterih krajih grozdje vzela, grmi in treska, da je groza. V Gradini blizu Poreča ubila je strela 21. t. m. siromaku kmetu 2 vola. Povsod se kaže slabo.

Domače stvari.

— (Hrvatje v Ljubljani.) Vračaje se s Trsta, ustavili so se hrvatski „Kolaši“ in „Sokoli“ včeraj popoldne v Ljubljani in v naglici improvizirala se je tem dragim gostom v čitalnični restravraciji veselica, h katerej je privrelo toliko občinstva, da je primanjkovalo prostora. Mej sviranjem zares izvrstne vojaške godbe domačega pešpolka baron Kuhn, vrstili so se vbrani krasni zbori društva „Kolo“ in čitalničnih pevcev in navdušene, domoljubne napitnice, v katerih se je podarjala sloga in vzajemnost mej Hrvati in Slovenci. Odmerjene so nam bile le kratke ure, ker polunočni vlak odpeljal nam je preljube goste, a zabava bila je tako izredna in dobrodejno prisrčna, kakor je možna le mej brati po krvi in po duhu.

— (Dnevni red mestnega odbora seji,) katera bode v četrtek v 28. dan septembra 1882. leta ob 5. uri zvečer v mestnej dvorani: I. Pravnega odseka poročilo o dopisu sl. deželnega odbora kranjskega zastran prodaje licejalnega poslopja. II. Personalnega odseka poročilo o prošnji mestnega sluga Martina Šterka, naj se mu prisodi nagrada, katero dobiva detektiv Miha Mežan za pomožno opravljanje službe v mestnih zaporih. — Zapisnik o seji z dne 21. tekočega meseca je v magistratnem ekspeditu gospodom mestnim odbornikom razpoložen za pregledovanje.

— (Vreme.) Iz vseh slovenskih pokrajin dohajajo nam nepovoljni, deloma povsem tužni glasovi o vremenu. Na Dolenjem Štajerskem gnije grozdje, osobito po nizkih vinogradih; drugod pa, kjer je preteklo leto bila toča, bode prav malo vinskega pridelka, in še ta, kolikor ga bode, niti srednje kakovosti. Deževno vreme je skoraj po vsej Evropi in severnej Ameriki; povsod poplavi, škode in nesreče.

— (Tržaška razstava.) Kmetijsko društvo kranjsko in razni sadjerejci po deželi razstavili bodo kacij 50 partij sadnih pridelkov. V prvi dan oktobra prične shod (kongres) pomologov, kateremu je glavna točka, kako s Kranjske, Primorske in Dalmacije izvažati sadje v orijent. Gospod E. Kramar v Ljubljani imenovan je jurorjem za razstavo sadja.

— (Imenovanje.) Gosp. Ivan Kos, rodom iz Kneže na Tolminskem, imenovan je profesorjem v Pazinu.

druzega dne začul jo je neki po naključji mimo šetajoči berač. Hitel je v mesto iskat pomoči, katero je tudi dobil. Pobrli so vrvi iz vodnjakov, in vse mesto hitelo je k samotnemu brezdnu. Spustili so po vrvi berača v brezno, a skazalo se je, da je ta — vrv namreč, ne berač — prekratka. Kaj storiti? — Poslali so v prvi, dvajset angleških milj oddaljeni kraj po vrvi, katere so čez kakih šest ur tudi dobili in ves ta čas visel je berač na vrvi mej zemljo in nebom. Konečno so rešili oba iz njihovih visečih položajev in ju peljali v mesto. Država podelila je beraču za njegov junaški čin red, a brez vsega; niti na leto nij dobil kake plače; in tako je moral poslej z redom, pripetim na prsih, beračiti od hiše do hiše za svoj vsakdanji kruh, ravno tako kot popreje, ko reda nij imel. — Le to človek ne vé, komu bi se bolje čutil: neizmernemu brezdnu na samotni peščenici pustini, obupanemu dekletu, prekratke vrvi, beraču visečemu šest ur nad brezdnom, ali redu, kateri mu je bil podarjen.

Stvar če prav nij resnična, je vender prilično izmišljena. Publicus.

— (Graščino Volčji Potok) blizu Kamnika kupil je narodni veletržec g. Ferdinand Souvan.

— (Pred porotnike v Celji) pride neki Gassmayer, oderuh v Mariboru. Ta poštenjak zahteval je od posojenih 500 gld. 60% in pozneje od ostalih 400 gld. 180% ali 15 goldinarjev na mesec.

— (Razpisane službe.) Kancelista pri c. kr. okrajnej sodnji v Ptui. Prošnje, v katerih treba dokazati znanje slovenščine, morajo se uložiti do 18. oktobra t. l. — Okrajnega živinozdravnika v Mariburgu.

— (Premembe v ljubljanski škofiji.) G. Mih. Lazar prestavljen je na podgimnazijo v Kranj kot učitelj veronauka in slovenščine. — Namentu g. dr. Gogale nastavljen je g. dr. phil. I. Svetina kot učitelj veronauka na višji gimnaziji v Ljubljani. — G. Anton Zupančič, profesor na bogoslovni, imenovan je knezoškofijskim konsistorijalnim svetnikom. — Novi vipavski župnik g. Matija Erjavac dobil je dostojanstvo dekana in knezoškof. duh. svetnika. — G. Fran Kadunec v Kočevji nastavljen je kot župnijski oskrbnik v Drago, g. Jan. Hladnik za kurata v Goče. — G. Matija Zarnik imenovan je župnikom v Srednji vasi v Bohinji. — Prestavljeni, oziroma na novo nameščeni, so naslednji gg.: Šlibar Gregor iz Kamnika v Šmartno pri Kranji; Mrčun Rok prefekt v Alojzijevišči v Staro Loko; Mekinec Fran iz Dola v Dob; Rott Gotthard iz Logatca v Cerknico; Lavrenčič Ivan kot kooperator v Logatec; Berčič Peter iz Polhovega Gradca v Kočevje; Dolinar Fran v Polhovi Gradec. — Umrli sta: Andrej Kozjek v Šmartnu pri Litiji in Lovro Poženel kurat v Vrabčah.

— (Rudolfovo.) Deveta porotna obravnava. Na zatožencev klopi sedé: Henrik Zupanc, bivši natakar iz Planine, okraja sevniškega, Jože Pirc iz Nove Gore, okraja krškega in Martin Žabkar iz Površja pri Raki, tudi okraja krškega. Zatoženi so radi goljufije. H. Zupanc in J. Pirc sta meseca avgusta lanskega leta Janeza Tomažina in Janeza Gorenjca oslepčila s tem, da sta njima obljubila denarje delati. V ta namen sta bila goljufa imenovana dva opeharjenca zvalila tri pota v Zagreb, kjer je njima Pirc Zupanca predstavil kot izvrstnega ponarejevalca bankovcev, tako da od njega ponarejene bankovce ne more nikdo razločiti od pravih, ter da jih bode toliko naredil, kolikor jih hosta sama hotela. Da se pa ta reč lahko izvrši, treba je kupiti v to potreben stroj in pa nekoliko stotakov denarja. Imenovana dva opeharjenca, misleč v kratkem zelo bogata postati, sta bila s temi predlogi zadovoljna in sta v teh treh potih, ko sta v Zagreb dohajala, prinesla goljufoma vkupe 295 gld. Seveda so potem vsi štirje dobro živeli, najbolj imenitne krčme obiskovali, drage smodke kadili in na večer zahajali na skrivna šetališča. Vse to veselo življenje pouzročila je blažena misel i trdno upanje na njih prihodnjo srečo. Kar je še denarja ostajalo, da ga niso potrošili, delila sta ga goljufa prav po bratovsko mej se. Nekega dne pride H. Zupanc obiskat Tomažina in Gorenjca in njima pove, da za stroj še nekoliko denarja primanjkuje. Bil je od opeharjencev prav gostoljubno sprejet, a denar je bil uže tudi njima pošel, samo Gorenjec je bil še nekje v žepu staknil jedno staro dvajsetico, po kateri Zupanc to se ve da takoj roko stegne rekoč: Le daj jo sem, jo ravno potrebujem k temu poslu. Na to se podajo vsi trije v Bučko na somenj. K tej lepi družbi se je kmalu pridobil tudi neki Martin Žabkar. In kako je bil ta revež iznenaden in vesel, ko mu Tomažin pove, da je mej njimi jeden, kareri tako izvrstno bankovce ponareja, da jih noben živ duh ne izpozna od pravih. Ves srečen se te tovaršije prav dobro oklene, akoravno nij imel ni cvenka ne, misleč, saj ga imajo pa uže drugi za to. Ker nij imel od te družbe nobeden božjega, sklenejo denarja v Št. Jarneju dobiti, ter se podajo tja. Tu gredo naravnost v gostilno k Bučarji, kjer ga počnejo dobro žehtati ter se ves čas le od češplj in kupčije menijo, akoravno je bilo njim vse to le deveta briga. Žabkar imel je

nalogo take ljudi skupaj spravljati, kateri imajo kaj denarja. On gre torej po nekega M. Zupančiča in M. Martinčiča ter njima pravi, da naj bi šla precej tja k Bučarju zavoljo češplj, ker tam je jeden kupec po imenu Henrik Zupanc iz Zagreba, kateri jih prav dobro plačuje. Ta dva sta bila takoj na nogah ter jo udrihajo vsi trije proti Bučarju, mej potjo pa njima Žabkar reče: vesta kaj, ne samo češplje, še vse kaj drugzega je tukaj, vidva bosta lahko še sama češplje skupovala, ker ta kupec zna tudi bankovce delati in tako strašno dobro, da jih nobeden ne more razločiti od pravih. Toda v to potrebuje on še štiri sto goldinarjev denarja za stroj. Ko pridejo ti trije v gostilno, počno barantati za češplje, toda niso se mogli pogoditi zaradi nizke cene, katero je kupec ponujal. In tako se podajo vsi na pot proti Kostanjevici. Tu so se še le pričeli razgovarjati o bankovcih in strojih. H. Zupanc privleče iz žepa jedno ploščo, na katerej je bilo na jedni strani narisane pol stotaka in na drugi strani pol petaka, ter njim pravi: Glejte, tako znam jaz bankovce delati. Toda kmalu na to je M. Zupančič izpoznal, da je to gola sleparija, ker je bil on sam uže jedenkrat zavoljo ravno take reči kaznovan na pet mesecev ječe, — ter z M. Martinčičem to družbo zapusti in ovadi to sleparijo pri županstvu, kar je bilo potem uzrok, da so kmalu vse te tičke v pest dobili. Ko so svoje delo v Št. Jarneju dovršili, se pogodijo Zupanc, Pirc, Tomažin in Gorenjec, da jo ukrenejo proti belej Ljubljani ter da bodo tam svojo srečo poskusili ter še potrebnih strojev nakupili. Določeno je bilo, da se bodo sešli na Zidanem Mostu. Zupanc si je pa mej tem zopet izmislil novo sleparijo. On si je najel nekega fotografa, kateremu je rekel, da ga bode predstavljal kot tacega, kateri stroje za denar dela, ob jednomu je pa naročil, da mora le nemško govoriti. Kakor je bilo dogovorjeno, so se nekega lepega dne sešli na Zidanem Mostu. Zupanc jo primaha s fotografom od zagrebške strani, oni trije pa od Celja, kjer so vino prodajali. Ko pridejo skupaj, pravi jim Zupanc: No, ravno prav pridete, sedaj ga pa uže imamo za stroje, le z menoj v Ljubljano, ta-le, ga vidite, bo nam pa napravil stroj. Na to se Zupanc s fotografom nekoliko nemški pogovarja in kmalu je bila vsa družbica na potu v Ljubljano. Tu so izvrstno živeli. Zapili in zajeli so koj prvi dan skoraj vse, kar so za vino stržili. A predno so se na večer razšli k pokoju, so se natanjko domenili, kje in kdaj da pridejo drugi dan zjutraj skupaj, to se ve da čisto za gotovo. A v jutro drugzega dne so zastoj čakali drug na drugzega. Družbici je bila noč vzela fotografa in njega najemnika, a opeharjenci so drugi dan čakali s praznim žepom in praznim želodcem svoje osrečevalce. Iz vsega tega se razvidi prekanjenost in nameravanje goljufije, katera se je lupežem deloma tudi posrečila, za kar sta Zupanc in Žabkar bila tudi zatožena. Žabkar vse trdovratno taji, da bi bil on kdaj kaj drugzega videl, kakor same češplje; — omeniti se pa mora, da je bil ta lupež uže dvajsetkrat kaznovan in mej temi tudi zaradi goljufije na pet mesecev. Sodnija je stavila šest glavnih vprašanj, katera so bila vsa potrjena, in tako je bil H. Zupanc obsojen na 2½ leta ječe, poostrene vsak mesec z jednim postom, Jože Pirc na 10 mesecev in vsak mesec dva posta, in M. Žabkar na 15 mesecev teške ječe, poostrene z jednim postom vsak mesec. — Konečno je še omeniti, da je bila ta obravnava posebnoma zanimljiva, in da so prouzročili posamezni prizori veliko smeha.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 27. septembra. „Wiener-Zeitung“ objavlja cesarsko odločbo od 26. septembra, v katerej se vlada pooblašča, da v podporo pomoči potrebnega prebivalstva v Tirolski in Koroški iz državnih pripomočkov izplača za Tirolsko do 500.000 gld., za Koroško do 200.000 gld. po razmeri istinite potrebe. Od teh zneskov je 200.000 gl. za Tirolsko, 50.000 gl. pa za Koroško kot nepovračljiva podpora, ostali znesek pa brezobrestna pomoč, katera se bode počenši od januarja 1886. nazaj pla-

čevala, ter naj se vporablja za popravo poškodovanih cest, okrajnih in občinskih stavbenih predmetov.

London 27. septembra. „Times“ poročajo: Porta odposlala je Dufferin-u noto, v katerej vpraša, kaj se je storilo, da angleška vojska ostavi Egipt, kjer na dalje potrebna nij.

Tržne cene v Ljubljani

dné 27. septembra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	96
Rež,	5	20
Ječmen	4	23
Oves,	2	76
Ajda,	5	53
Proso,	5	4
Koruza,	6	80
Leča	8	50
Grah	8	50
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	12	50
Maslo, kilogram	—	93
Mast,	—	86
Speh frišen	—	80
„ poven,	—	78
Surovo maslo.	—	78
Jajca, jedno	2 1/2	8
Mleko, liter	—	—
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje	—	56
Svinjsko	—	58
Koštrunovo	—	28
Kokoš	—	35
Golob	—	16
Seno, 100 kilogramov	2	68
Slama,	1	60
Drva trda, 4 kv. metre	6	—
„ mehka, „	4	—

Dunajska borza

dné 27. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76	gld.	75	kr.
Srebrna renta	77	„	40	„
Zlata renta	95	„	65	„
5% marcna renta	92	„	85	„
Akcije narodne banke	827	„	—	„
Kreditne akcije	319	„	50	„
London	119	„	20	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	45 1/2	„
C. kr. cekini.	5	„	65	„
Nemške marke	58	„	20	„
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	120	75
Državne srečke iz l. 1864	100	„	170	25
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	„	70	„
Ogrska zlata renta 6%	119	„	30	„
„ 4%	87	„	95	„
„ papirna renta 5%	87	„	05	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	„	—	„
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	115	25
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	„	75	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	„	50	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106	„	25	„
Kreditne srečke	100	gld.	173	75
Rudolfove srečke	10	„	20	„
Akcije anglo-avstr. banke	120	„	124	80
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	230	„	—	„

Št. 629.

(622—1)

Služba vrtnarja.

Na deželnej kranjske vino- in sadjerejske šoli na Slapu pri Vipavi se odda služba vrtnarja. Vrtar mora biti slovenskega jezika v govoru in pisanju zmožen, razumeti mora popolnem sadjereje, zelenjadoreje in cvetličjoreje; kdor razumi i čebeloreje in sviloreje, ima prednost.

S to službo v zvezi je mesečna plača 30 gld., prosto stanovanje in prosta kuhinjska zelenjava za dve osobi.

Postavno kolekovane, s pričevali zmožnosti previde prošnje pošljejo naj resnično zmožni, pošteti in trezni prosilci do 15. oktobra 1882 podpisanemu vodstvu.

Vodstvo deželne kranjske vino- in sadjerejske šole na Slapu pri Vipavi,

v 25. dan septembra 1882.

R. Dolenc,
vodja.

Umetne

(574—10)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulojdu brez bolečin, Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armic.

Potrebujem

jednega ali pa tudi dva mizarska pomagača iz dežele, če tudi nista popolnem izučena, da sta le čednega vedenja in delavna. Kdor ima čas in veselje, naj se oglasi pismeno ali osebno pri

Matiji Zupan-u,

izdelatelji kevaških in ključarskih mehov
v Kropi na Gorenjskem.

(623—1)

Olikan mož,

bolj postaren, ki premore kakih 40.000 gld., želi z jedno solidno in neodvisno damo — samico ali vdovo brez otrok — kakih 30 let staro, stopiti v ožje znanje. Zahteva se: nježno srce, varčnost in primerno premoženje. Pisma s fotografijo naj se pošljejo z napisom „A. Z.“ upravitelju tega lista. Diskrecija se jamči. (624—1)

v možganih.

Umri so v Ljubljani:
23. septembra: Anton Čušnovar, hišnega posestnika sin, 20 mes., Kurja vas št. 3, za difteritis.
23. septembra: Andrej Debevec, posestnik, 52 let, Trnovske ulice št. 23, za plućico. — Marija Babnik, hišnega posestnika žena, 62 let, Sv. Petra cesta št. 42, za vnetjem pluć.
26. septembra: Alojzij Šušteršič, delavec sin, 15 mes., Poljska cesta št. 18, za Brighovo boleznijo na obistih.
22. septembra: Marija Prebil, delavka, 56 let, v deželni bolnici.
23. septembra: Janez Starnan, gruntar, 45 let, za udedomom

Tuji:
26. septembra.
Pri Slonu: Tamber z Dunaja. — Zebul iz Trsta.
Baner iz Zagreba. — Stene z Dunaja. — Klaus iz Linca.
Kinar iz Grada. —
Pri Matič: Sklenav iz Ljubljane. — Hein z Dunaja.
— Babsch iz Gorice. — Pavetič z Dunaja. — Sternhart iz Celovca. —
Pri avstrijskem cesarju: Švaier iz Ljubljane. —
Kopirja iz Celja.
Pri bavarskem dvoru: Smole iz Logatca. — Va.
tove iz Sežane. — Broner iz Grada. —

KAROLINA FISCHER,

operna pevka,

Krakovski nasip št. 4, I. nadstropje,
poučuje

v petji in igri na glasoviru,

(tudi četveroročno), doma in izven doma, pričetnike, kakor tudi napredujoče ter prosi mnogoštevilnega nagovora. Ima najboljša spričevala dunajskega konservatorija in njega diplom. (621—1)

Doma je opoldne od 12. do 2.

Prostovoljna dražba.

Dné 29. t. m. ob 8. uri zjutraj vršila se bode v Bobnu (Auritzhof) pri Bledu prostovoljna dražba hišnega orodja in oprave, h katerej s tem uljudno vabimo. (619—2)

Oglasila

na

dné 30. septembra 1882

vršujočo se

subscripcijo

na

loze „Rudečega križa“,

trikrat v letu srečkanje,
glavni dobitok 200.000 goldinarjev,
prejema

brez stroškov

menjalnica

(613—2)

J. C. MAYER

v Ljubljani.

Tovarna za peči in glinaste zdelke ANTON-a JELOČNIK-a,

(prej Fran Legat),

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 4,

priporoča slavnemu občinstvu svojo

zalogo pečij,

od najprostejših do najfinejših vrst.

Dalje

štedilna ognjišča, ozaljšeke pri stavbah in vrtih,
cevi za stranišča, ogenj zdržujoče opeke,

sploh vse v to stroko spadajoče predmete, zagotavlja najnižje cene in solidno postrežbo.

Na zahtevanje pošlje se cenik.

(527—11)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.